

Vimmerby kommun
kommun@vimmerby.se

Rektorn vid Vimarskolan F-6
sara.carlsson@vimmerby.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Vimarskolan F-6
i Vimmerby kommun

Tillsyn i Vimarskolan F-6

Skolinspektionen genomför tillsyn i Vimmerby kommun under 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Vimarskolan F-6 besöktes av Skolinspektionen den 4 och 5 februari 2014.

Fakta om skolenheten

Vimarskolan F-6 ligger i östra delen av Vimmerby tätort. Skolenheten omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1-6. I förskoleklassen finns 46 elever och i skolan 315 elever. Förskoleklassen och årskurs fyra har två klasser, medan övriga årskurser är treparallelliga. Lärarna är organiserade i årskursvisa ämneslag. Skolenheten har i mer än ett decennium haft täta rektorsbyten och nuvarande rektorn tillträdde 1 oktober 2013. Skolenheten ligger vid Vimarskolan 7-9 och skolorna delar vissa lokaler.

Enligt skolenhetens egen bedömning av måluppfyllelsen vårterminen 2013 nådde 90 procent av eleverna i årskurs 3 kunskapskraven för godtagbara kunskaper i svenska, och i matematik nådde 94 procent av eleverna motsvarande kunskapskrav. I svenska som andraspråk samt i de naturorienterande respektive samhällsorienterande ämnena nådde alla eleverna kunskapskraven.

I årskurs 6 bedömdes vid läsårets slut 2013 mellan 98 och 100 procent av eleverna nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i alla ämnen förutom i slöjd där andelen var 96 procent. Den bedömda måluppfyllelsen i såväl årskurs 3 som 6 stämmer väl överens med resultaten på de nationella proven för respektive årskurs. Fler än 90 procent av elever i årskurs 3 och 98 procent av eleverna i årskurs 6 nådde kravnivån på samtliga delprov.

Helhetsbedömning

Vimarskolan F-6 har under flera år haft stor omsättning på rektorer vilket har påverkat utvecklingen av verksamheten. De täta rektorsbytena inverkar negativt framför allt på kontinuiteten i det pedagogiska ledarskapet och det kvalitetsarbete som rör undervisningen, vilket leder till att kunskapsresultaten inte följs upp på skolenhetsnivå, att utvecklingsbehov inte identifieras och att relevanta åtgärder inte planeras och genomförs. Exempelvis behöver åtgärder planeras och genomföras för att elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås får tillräcklig ledning och stimulans. Att lärarna uttrycker en osäkerhet kring bedömning och betygssättning indikerar ett annat utvecklingsområde.

Skolenheten har goda kunskapsresultat: nästan alla elever når de kunskapskrav som minst ska uppnås i såväl årskurs 3 som årskurs 6. Tillsynen visar att lärarna arbetar med tydliga strukturer i undervisningen, exempelvis när det gäller att informera eleverna om vad de ska lära sig samt hur undervisningen ska planeras och genomföras. Skolenheten arbetar också målmedvetet för att fånga upp de elever som riskerar att inte nå målen och har tydliga och väl förankrade rutiner för att utreda behovet av och genomföra det särskilda stödet. Tillsynen visar emellertid att avsaknaden av kurator gör att det psykosociala perspektivet saknas i utredningarna och att otillräcklig tillgång till specialpedagogisk kompetens ibland leder till att det pedagogiska utredningsarbetet

tar för lång tid. Den bristande tillgången till specialpedagoger leder också till att skolenheten inte alltid kan ge det särskilda stöd som en elev är i behov av.

Tillsynen visar också att otillräcklig tillgång till läromedel av god kvalitet och datorer med fungerande internetuppkoppling påverkar såväl lärarnas möjligheter att ge ledning och stimulans till de elever som lätt når målen som deras möjligheter att ge det särskilda stöd som vissa elever har rätt till. Det kan också påverka undervisningens kvalitet och på sikt skolans resultat eftersom det innebär en ökad arbetsbelastning för lärarna vid planeringen och genomförandet av undervisningen.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vimmerby kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 12 juni 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Vimmerby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- De elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ska ges tillräcklig ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.
- Samarbetsformer ska utvecklas mellan förskoleklass och skola för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

Motivering

Av skollagen framgår att barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Även elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165) betonas att tillgängliga resurser även ska riktas mot dessa elever. Enligt läroplanen ska förskoleklass och skola utveckla samarbetsformer för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

Av tillsynen framgår att de elever som klarar arbetsuppgifter lätt och snabbt ofta får göra fler arbetsuppgifter av samma svårighetsgrad i stället för att få mer utmanande uppgifter. Det är vanligt att elever får läsa i sin bänkbok eller hjälpa klasskamrater som behöver hjälp med arbetsuppgifterna när de själva är klara. Av Skolinspektionens enkät framgår att en stor andel av lärarna tycker att det är viktigt att eleverna får vänta in varandra för att sedan tillsammans gå vidare i kunskapsutvecklingen. Lärarna uppger vidare att de tycker att det är svårt att stimulera de elever som lätt når målen, inte minst på grund av att det saknas böcker av god kvalitet och andra lärverktyg för att utmana dessa elever. Tillsynen visar också att elevernas möjligheter att arbeta med fördjupningsuppgifter i vissa ämnen begränsas av att skolenheten har stora problem med datanätverket, samt att skolbiblioteket huvudsakligen lägger resurserna på skönlitteratur och inte på för undervisningen relevant faktalitteratur.

I intervjuer med lärarna och rektorn framkommer att förskoleklassen och skolan inte samarbetar. Det framkommer att det saknas rutiner för hur samarbetet ska gå till, exempelvis när det gäller arbetet med att stödja elevers lärande efter behov och förutsättningar och inte minst för de elever i förskoleklassen som behöver fler utmaningar. Att förskoleklassen inte i tillräcklig grad stimulerar och utmanar de elever som har lätt för sig stöds av Skolinspektionens enkät.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att de elever som lätt når målen inte får den stimulans och ledning som de behöver för att nå längre i sin kunskapsutveckling. Vidare saknas samarbetsformer mellan förskoleklassen och skolan. Huvudmannen föreläggs att åtgärda dessa brister.

Författning

1 kap. 4 § skollagen, 3 kap. 3 § skollagen och Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 11 (Lgr 11), 2.2 Kunskaper och 2.5 Övergång och samverkan

Särskilt stöd

Bedömning

Vimmerby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Elevers behov av särskilt stöd ska utredas skyndsamt.
- Eleverna ska få det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver.

Motivering

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att en elevs behov av särskilt stöd ska utredas skyndsamt. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Vidare framgår att om utredningen visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver.

Tillsynen visar att pedagogiska utredningar av elevers behov av särskilt stöd kan ta upp till två månader. Enligt rektorn är orsaken bristen på specialpedagoger, vilket leder till att utredningsarbetet till stor del görs av mentorerna vars arbetsbelastning gör att arbetet med utredningarna drar ut på tiden.

Vidare framkommer i intervjuer att elever i årskurserna 4–6 inte alltid får det särskilda stöd som de har rätt till enligt utredningarna. Det framkommer att särskilt i de klasser där många elever har åtgärdsprogram – i någon klass nära hälften av eleverna – får inte alla elever det särskilda stöd som de behöver. Otillräckliga resurser i form av lärare med specialpedagogisk kompetens anges återigen som orsak i intervjuerna. Vidare framkommer att skolan saknar tillräckliga resurser i form av kompensatoriska hjälpmedel som datorer, läsplattor och dataprogram för de elever som enligt utredningarna behöver dessa.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att arbetet med särskilt stöd brister: utredningsarbetet sker inte skyndsamt och alla elever får inte det stöd som utredningen visar att de är i behov av. Huvudmannen föreläggs att åtgärda dessa brister.

Författning

3 kap. 8 och 10 §§ skollagen
Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Vimmerby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska verka särskilt för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen.
- Rektorn ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Vidare ska rektorn på skolenhetsnivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Av läroplanen framgår att rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

I intervjuerna framkommer att skolenheten har haft frekventa rektorsbyten de senaste 10–15 åren, och att detta har inverkat negativt på det pedagogiska ledarskapet och skolenhetens kvalitetsarbete. Det framkommer att tagna beslut inte följs upp, att nya rektorer vill arbeta på annat sätt än föregående vilket leder till att skolenheten *"börjar om från början"* och inte får en kontinuitet i kvalitetsarbetet. Av tillsynen framgår att den pedagogiska utvecklingsprocessen och kvalitetsarbetet i stället leds av lärarna själva i de olika arbetslagen. Exempelvis uppger lärarna att de har en god uppfattning av resultatet i den egna klassen och i arbetslaget som grund för kvalitetsarbetet, men känner inte till skolenhetens samlade resultat. Vidare framkommer att viktiga utvecklingsområden som bedömning och betygssättning inte diskuteras på enhetsnivå - trots att lärarna ser ett behov av kompetensutveckling och samverkan kring detta – utan huvudsakligen diskuteras inom arbetslagen och inte över arbetslagsgränserna. Även av svaren i Skolinspektionens enkäter framgår att utvecklingen av utbildningen behöver förbättras.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns brister i det pedagogiska ledarskapet och i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete. Rektorn behöver särskilt se till att uppföljningen, planeringen och utvecklingen av utbildningen mot de nationella målen samordnas på skolenheten. Huvudmannen föreläggs att åtgärda dessa brister.

Författning

2 kap. 9 §, 4 kap. 4–6 §§ skollagen och Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Vimmerby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att elevhälsan omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Motivering

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För psykosociala insatser ska det finnas tillgång till kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Av tillsynen framgår att skolenheten saknar kurator och tillräcklig tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens vilket bland annat påverkar arbetet med särskilt stöd. Det psykosociala perspektivet saknas vid utredningar och bristen på specialpedagoger försenar utredningsarbetet. Det framgår vidare att eleverna inte alltid får det särskilda stöd de har rätt till enligt utredningen. Det psykosociala perspektivet i elevhälsan står huvudsakligen skolsköterskan för som emellanåt - i insatsarbetet - konsulterar kuratorn vid Vimarskolan 7-9.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att elevhälsan inte omfattar de insatser som är nödvändiga för att elevernas behov ska tillgodoses. Huvudmannen föreläggs att åtgärda denna brist.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Vimmerby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Se till att eleverna har tillgång till utrustning, böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning och för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.
- Ge eleverna tillgång till skolbibliotek som används i skolans undervisning som stöd för elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska det på skolan finnas den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Vidare ska eleverna ha tillgång till skolbibliotek. Enligt läroplanen ska skolan ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan använda modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till läromedel av god kvalitet och annat stöd för att kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel.

I intervjuer med elever och lärare framkommer att skolenheten saknar aktuella läroböcker i tillräcklig mängd för att alla elever ska få tillgång till läromedel av god kvalitet. Eftersom inte alla elever får en egen lärobok när nya läromedel köps in, försöker lärarna planera undervisningen så att böckerna kan delas av flera klasser. Det framgår emellertid att de inte alltid lyckas, vilket leder till några elever har tillgång till läromedel och andra inte. Bristen på aktuella läromedel gör också att läroböcker från tidigt 1990-tal fortfarande används i geografi och samhällskunskap.

Det saknas även fungerande internetanslutning i stora delar av skolans lokaler, vilket enligt lärare och elever leder till att eleverna nästan aldrig får söka information med hjälp av digitala hjälpmedel. I intervjuer framkommer vidare att bristen på datorer med fungerande internetuppkoppling förstärks av att underhållet av datorerna inte fungerar.

Skolenheten delar skolbibliotek med Vimarskolan 7-9 och är beläget i dess lokaler. Biblioteket saknar utrustning för digital informationssökning och har ett mycket begränsat utbud av aktuell faktalitteratur, vilket leder till att skolbiblioteket sällan används som en resurs för att söka kunskap.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att bristande tillgång till aktuella läromedel av god kvalitet, brist på datorer med fungerande internetuppkoppling samt ett skolbibliotek som inte uppfyller författningarnas krav sammantaget inte ger förutsättningar för att bedriva en undervisning med syftet att nå de nationella målen. Huvudmannen föreläggs att åtgärda dessa brister.

Författning

2 kap. 35-36 §§ skollagen och Lgr 11, 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredarna Dan Porsfelt och Camilla Landgren samt undervisningsråd Ewa Hallberg.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Hans-Göran Arvidsson
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.